

Hammerfest kommune
Hámmerfeastta suohkan

● Hammerfest – midt i verden

Hammerfest kommune vil være Norges kulturkommune

Og snart e sola oppe hele døgnet

Og plutselig en dag så kommer sommer'n hit igjen

Da hilser æ den første sommerdagen:

Velkommen ska du være, gamle venn!

I fjor så satt æ her på samme tida

Og så den samme sola lage sommer også da

I midten av den store vide verden

Her sitt æ nu og har det ganske bra

Hilsen fra ordfører Marianne Sivertsen Næss

Hammerfest kommune er en ny kommune, men med en lang historie. Folk og folkeslag har i århundrer reist til og fra Hammerfest og utvekslet varer, tanker og ideer. Dette har gitt næring til å utvikle en rik kultur med impulser fra fjern og nær. Vi er langt mot nord – men vi er midt i verden.

Et aktivt og formidlende kulturliv har verdi i seg selv, og skaper en levende og attraktiv kommune. I Hammerfest skal alle finne et tilbud, uavhengig av interesse og alder – som publikum eller aktivt deltakende. Hele befolkningen skal kunne ha ekte muligheter både til å skape kultur og til å oppleve kultur.

Hammerfest kommune satser på kultur. Kunst og kultur er viktige bestanddeler for et godt liv, og er med på å gjøre det verdt å bo her. Å dele kulturopplevelser – både som aktører og som publikum, gjør oss samspilte og er med på å skape samhørighet. Kunsten og kulturen fyller våre møteplasser og vårt fellesskap med innhold.

Vi håper at vi gjennom å bli Norges kulturkommune kan være med på å videreutvikle kommunens satsing på kultur. Vi er stolte av det vi har, men vi vil gjerne få mulighet til å videreutvikle spenstige og spreke tanker til gode prosjekter sammen med Norsk kulturforum.

Hammerfest kommune

RAUS – SPREK – SAMSPILT

Innholdsfortegnelse

Hammerfest midt i verden	5
Hámmerfeastta suohkan – betydningen av et navn	6
Noen kjente hammerfestinger innenfor kunst- og kulturfeltet	7
Kulturaktører i Hammerfest	8
• Arktisk kultursenter	9
• Vår egen virksomhet	11
Ungdomstjenesten	11
Hammerfest bibliotek	11
Hammerfest kommunale kulturskole	12
Kafé Nordvest	12
Samisk uke	13
• Lokalhistorie og kulturminnevern	14
Gjenreisningsmuseet	14
Kokelv Sjøsamiske Museum	15
Verdensarven Struves Meridianbue	15
M/S Gamle Mårøy	16
Lindstrømfestivalen	16
• Kultur og næring	17
PolarOasen i Akkarfjord	17
Slakteriet	17
Matforum Hammerfest	18
På sporet av Arahavde	19
Stellaris DansTeater	20
Dansearena nord	21
DanseFestival Barents	21
Den rytmiske musikken	22
• Frivillige, lag og foreninger	23
Hammerfest Kunstforening	23
Dagsturhyttene på Tyven og Storfjellet	23
Strykermiljøet	24
Korene	24
Korpsene	25
Polare poeter	25
Fremtidige satsningsområder	26
Residensbolig i Hammerfest	26
Hammerfests sangkanon	26
Hammerfest-triennalen	27
Fargespill	27
Samisk språksenter	27
Geggen-seminaret	28
Vakrere byrom	29
Kulturens forankring i kommunen	30
Kulturens plass i kommuneorganisasjonen – administrativ og politisk forankring	30
Kulturens forankring i planarbeidet	31
Kommunens ambisjoner og mål på kulturområdet	32
Økonomisk innsats på kulturområdet	32
Kulturmidlene	32
Pågående prosjekter og planarbeid på kulturområdet	33

Hammerfest midt i verden

Hammerfest fikk kjøpstadsrettigheter i 1789, og handel med omverdenen er en del av kjernen i Hammerfests identitet. Folk og folkeslag har i århundrer reist til og fra byen og har utvekslet varer, tanker og ideer. Dette har gitt næring til å utvikle en rik kultur – influert av hele verden.

Hammerfest er i dag en internasjonal by, og det er hverdagslig å høre engelsk, tysk, finsk, thailandsk, filippinsk, italiensk, russisk og svensk i byrommet. I dag kommer femten prosent av kommunens innbyggere fra åtti forskjellige land utenfor Norge. Dette minner oss om at vi er en del av et stort fellesskap som favner hele verden. Og vi er midt i den!

Et rikt kulturliv er en viktig del av et godt liv, og kulturopplevelser bidrar til god folkehelse. Kultur motvirker ensomhet, passivitet og sjelelig forfall; den er en viktig del av vårt åndelige immunforsvar.

Hammerfest by har et tydelig byrom og et definert sentrum. Den nylig oppussede rådhusplassen har blitt et samlingspunkt, og folk er flinke til å benytte byens nye strandpromenade.

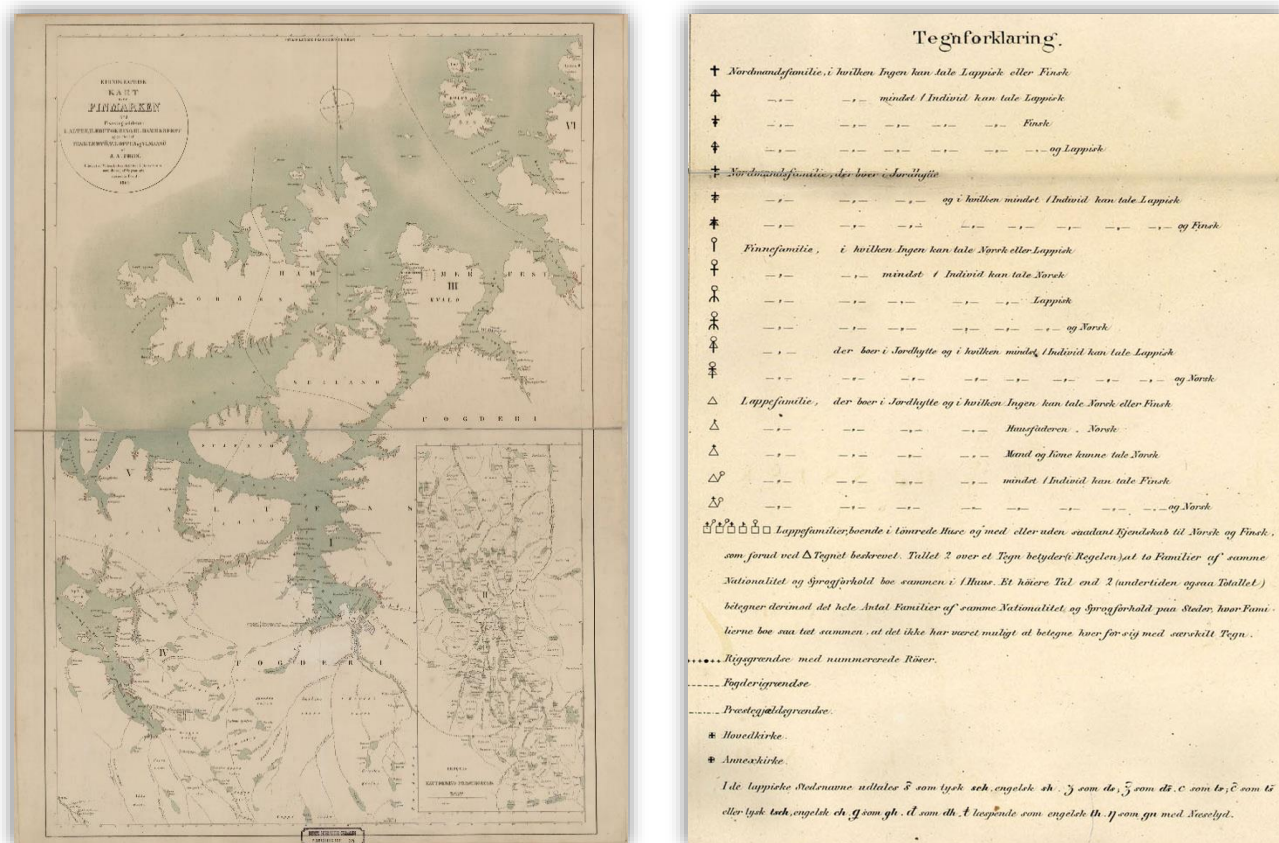
Kulturtilbudene i Hammerfest by er til glede ikke bare for de som bor i byen. Også innbyggerne i resten av kommunen bruker kulturtilbudene i sentrum. Noen kunstformer og formater krever en større scene og et større publikumsgrunnlag enn det som kan være tilgjengelig i distriktene. Arktisk kultursenter, som åpnet 17. januar 2009, er kommunens viktigste senter for denne typen av tilbud. Bygget er et nav for kunst og kultur, ikke bare i Hammerfest kommune, men for hele Vest-Finnmark. Arktisk kultursenter rommer to gode konsert- og kinosaler, Hammerfest kommunale kulturskole, et galleri, en rommelig foajé, samt Dansearena Nord (Davvi). Arktisk kultursenter er også et visuelt landemerke, med sin spesielle formgivning og belysning.

Det finnes et godt og mangfoldig kulturliv utenfor Hammerfest sentrum også. Her følger noen eksempler:

- De unge jentene i One Time Dance Crew holder til i Kokelv. Under årets UKM imponerte de med egen koreografi.
- Kvalsund har i flere år arrangert egne kvalsunddager, *Stallodagene*.
- Kvalsund E-sport og Dataforening (KED) er aktive med både spill og utveksling av datakunnskap.
- Seiland Barnefestival har ligget nede i en periode, men er i gang igjen 11. juli 2021. Masse aktiviteter, mat og konsert er blant ingrediensene.
- I Kirkegårdsbukt og Ytre Forsøl finnes fortidsminner som er populære besøksmål for både innbyggere og besøkende. Offersteinen i Stallogargo er også et populært turmål.
- Hammerfest har aktive husflidslag i Neverfjord, på Nordre Seiland og i Hammerfest.
- Rundt om i Hammerfest kommune finnes 14 bygdelag. Disse bidrar til å holde bygdekultur i hevd.

Hammerfest kommune har bevisst valgt å satse på kultur. Vi har de siste årene hatt inntekter fra vår nye industri. Dette har gitt oss mulighet til å bygge kulturhus og styrke kulturinstitusjoner og det frivillige kulturliv. Inntektene fra petroleumsindustriene vil over tid reduseres og handlingsrommet kan bli redusert. Ressurser til kultur brukt på riktig måte er en god investering som vi profiterer på i lang tid. Videre vil status som kulturkommune kunne gi et viktig bidrag for å forsvare kunstens og kulturens viktige rolle. Det vil gi kulturfeltet økt fokus og status, noe som kan brukes aktivt til å formulere klarere mål for kulturvirksomheten i fremtiden.

● Hammerfest midt i verden – Norges kulturkommune

Fra Ethnographisk kart over Finmarken, J. A. Friis, 1861

Jens Andreas Friis regnes som en av grunnleggerne av samisk språkvitenskap. Hans etnografiske kart over Finnmark viser etnisitet, språk og boform i vårt distrikt i 1861. Friis skrev også romanen Lajla i 1861. Denne er utgangspunkt for librettoen i Ole Olsens opera med samme navn.

Hámmerfeastta suohkan – betydningen av et navn

Ved sammenslåingen med Kvalsund i 2020 ble det bestemt at Hammerfest endelig skulle få et samisk parallellnavn. Etter samråd med Sametinget ble det nye samiske navnet på kommunen *Hámmerfeastta suohkan* (Hammerfest sogn).

Fra skoleforestillingen «På sporet av arahavde», Kvalsund skole.

Samisk sommerboplass ved Hanselv. Foto: Bonaparte

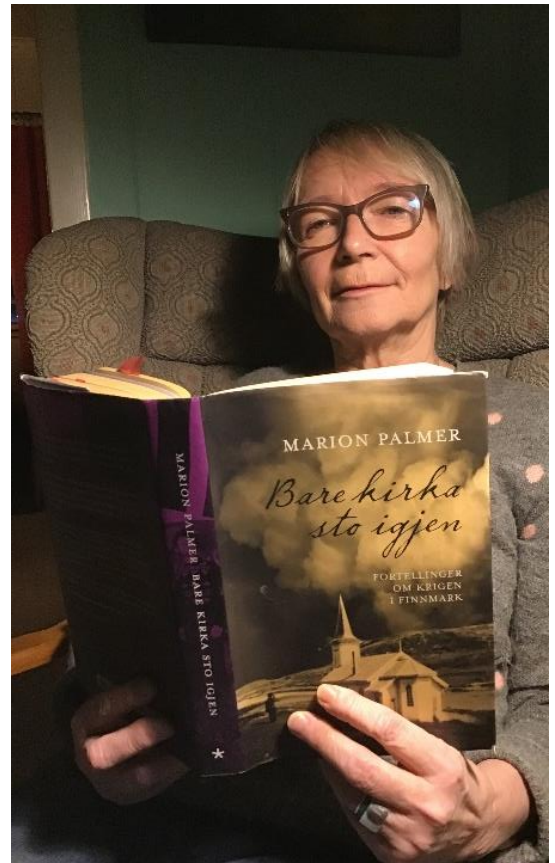
Kvalsund kommune har gjennom de siste ti årene jobbet aktivt med det man kan kalle en «ikke-fornektingsprosess», blant annet gjennom kulturarrangementer som Stallodagene og språkkurs.

I forkant av sammenslåingen hadde Kvalsund kommune vedtatt *Handlingsplan for samisk språk og kultur i Kvalsund kommune 2019-2024*. Planen skal revideres og vedtas av Hammerfest kommune i inneværende år.

Kommunesammenslåingen mellom Kvalsund og Hammerfest er et pre for samisk kultur og språkutvikling i den nye kommunen. Vi ser at det er behov for å formidle samisk historie og samisk tilstedeværelse, da vi selv i 2021 fortsatt opplever spenninger og konflikter mellom de ulike kulturene. Med kommunesammenslåingen har Hammerfest fått en gylden anledning til å ta tak i dette.

Noen kjente hammerfestinger innenfor kunst- og kulturfeltet

- Kjell Bartholdsen (jazzmusiker)
- Bodil Niska (jazzmusiker)
- Tore Hansen og resten av Unit Five (artister)
- Steinar Albrigtsen (artist)
- Magnus Larsen (fiolinist)
- Geggen Mauno (artist)
- Marte Heggelund (artist)
- Kåre Bondesen (kunstner)
- Adolf Henrik Lindstrøm (polarkokk)
- Ole Olsen (komponist)
- Kåre Kivijärvi (fotograf)
- Bjørn Sundquist (skuespiller)
- Kjell Skyllstad (musikkprofessor)
- Cornelius Moe (forfatter)
- Marion Palmer (forfatter)
- Annelise Josefsen (billedkunstner)
- Ottar Karlsen (billedkunstner)
- Alf R. Jacobsen (forfatter)
- Reidar Nielsen (forfatter/avismann)
- Evahenna Aalto (kunstner)
- Arnold Johansen (kunstner)
- Solveig Leinan Hermo (dansekunstner)

Marion Palmer – Foto: Jan Tore Larsjord

Listen viser at vi har lange tradisjoner for kunst og kultur i Hammerfest kommune. Arbeid med retningslinjer/veileder for hedring av personer som har bidratt til å sette Hammerfest på kartet er igangsatt.

Kulturaktører i Hammerfest

Hammerfest har et rikt kulturliv der kommunale virksomheter, frivillige lag og foreninger, næringsliv og profesjonelle kulturaktører jobber sammen for å skape kulturkommunen Hammerfest.

● Arktisk kultursenter

«Arktisk kultursenter skal inspirere til en fri, mangfoldig, nytenkende og eksperimentell kunstnerisk og kulturell utfoldelse her i nord. Arktisk kultursenter er et mangfoldig hus med faste virksomheter og faste leietagere, og vi tilbyr lokaler for profesjonelle aktører og det frivillige kulturliv. Videre har vi et rikt program bestående av teater, konserter, danseforestillinger, stand-up, foredrag, utstillinger, møter, seminarer, konferanser og lignende.»¹

Arktisk kultursenter har til sammen 12,3 årsverk, inkludert kinodrift. Per dato holder også Hammerfest kommunale kulturskole med 12 årsverk og Dansearena nord med 3 årsverk til i bygget.

Arktisk kultursenter er tegnet av arkitektkontoret A-LAB, og er, bokstavelig talt, et lysende eksempel på visuelt markant, men også funksjonell arkitektur. De som har sitt daglige virke i huset har gode arbeidsforhold; det samme har tilreisende kunstnere og artister, samt gjestende teknisk personell.

I sesongen 2020/2021 var det forsiktig programmert 54 forskjellige konserter/kulturarrangementer, hvorav om lag 60 % ble kuratert av Arktisk kultursenter. Flere arrangementer ble avlyst grunnet den pågående pandemien.

Hammerfest kino programmerer for visning alle dager, men har også vært rammet av pandemien. Det samme kan sies om kurs- og konferansesjiktet. Likevel, huset har omstillingsevne, og med sine faste seter i to saler, klarer Arktisk kultursenter seg ganske godt i denne vanskelige tiden.

Arktisk kultursenter tar sitt mandat på alvor. Målet er at man i hvert semester skal kunne tilby kunst og kultur fra lokale (Musikforeningens juleshow, Kulturskolens sommeravslutning), regionale (Petter Carlsen, Marit Hætta Øverli og Klemet Anders Buljo) og nasjonale (Lars Bremnes, Frode Fjellheim, Jonas Alaska, Marja Mortensson) utøvere.

¹ Fra nettsiden: aks.no

Viktig er det også at Arktisk kultursenter etterstreber å henvende seg til alle; senteret ønsker ingen terskel overhodet.

Arktisk kultursenter er fast visningssted for Hålogaland Teater og Riksteatret. For tiden arbeides det også med å få på plass et formalisert samarbeid med Sámi Našunálateáhter Beaivváš. Man har et uttalt ønske om at Arktisk kultursenter skal være fast spillested for teatret. Dette er på vei til å gå i orden, og første resultat av dette samarbeidet er at teatret kommer til Hammerfest for å spille sin neste storsatsning *Nullpunkt* på Samenes nasjonaldag, den 6. februar 2022. Se «Samisk uke» på s. 13.

I samarbeid med Norsk Kulturfond, arrangerer Arktisk kultursenter konsertserien «Jazz i Frityren». Det presenteres fire jazzkonserter av høy kvalitet per semester. Eksempler på avviklede konserter er Eyolf Dale Wolf Valley, Marja Mortensson Band, John Pål Inderberg Trio. Mot slutten av våren, og midt i pandemien, håper vi å få arrangert barnekoncert med Tullskattesnutene (disse skal og også besøke 4. trinn i flere av kommunens skoler) og Erlend Apneseth trio.

Hvert år arrangerer Arktisk kultursenter Barnas verdensdager. Dette er et samarbeid mellom kultursenteret, innvandringsjenesten, ungdomstjenesten, biblioteket og frivillige lag og foreninger. Barnas verdensdager er en internasjonal familiefestival der musikk og annen kultur møtes. Gjennom å delta på forskjellige verksteder får barn og voksne lære om andre lands kulturer og levesett. Festivalen er gratis for alle og samler årlig mellom 1200 og 1500 deltagere.

Konsert med Marion Ravn i Ole-Olsen-salen, mars 2021

● Vår egen virksomhet

Ungdomstjenesten

Hammerfest ungdomstjeneste skal gjennom ungdomsklubben Bootleg og andre prosjekter være en tjeneste for alle ungdommer i kommunen – uansett bakgrunn. Dette er ungdommer som gjerne vil styre noe selv heller enn å bli styrt. De vil bygge sin egen meningsfulle fritid, enten det er å møtes på klubb eller drive med større prosjekter. De er aktive i å skape en selvorganisert fritid, og de blir møtt av trygge voksne som tilrettelegger de tiltakene ungdommene vil gjennomføre.

Ungdomstjenesten arbeider på to plan: det kulturelle og det sosialpedagogiske. Tjenesten fungerer som inkubator for kultur blant ungdom, som en lavterskel møteplass og som bidragsyter til en rekke forebyggende tiltak. Ungdomstjenesten mener at den meningsfulle fritiden er det viktigste bidraget til et godt liv for kommunens ungdom. Derfor er det tjenestens forpliktelse å holde seg aktuell; å lytte til og å ta ungdommene seriøst.

Ungdomstjenesten i Hammerfest drifter fire fritidsklubber med god geografisk spredning. Klubbene er kulturelle møtesteder for ungdom og har mål om å få til konserter med kjente artister, foredrag og andre arrangementer. Klubbene skal også være en base for at ungdom kan prøve seg på forskjellige kulturuttrykk, uten at de må binde seg til noe eller ha utgifter på det. Ungdomstjenesten driver flere øvingssteder der band kan øve sammen: Bootleg, Backstage og Musikkbingen i Kvalsund.

Ungdomstjenesten arrangerer også tre årlige festivaler:

- **Sommerfeber** – ungdommens kulturfestival i Hammerfest
- **Vill-Ungdom** – en villmarksfestival for ungdom i Troms og Finnmark
- **Ung kultur møtes (UKM)** – kulturfestival der deltakere kan komme videre til en fylkesfestival

Hammerfest bibliotek

Hammerfest folkebibliotek (etablert 1906) er et tradisjonsrikt folkebibliotek med en rikholdig samling. Lokal historie og tradisjoner har fått sette sitt preg på bibliotektilbudet. Hovedbiblioteket har blant annet en spesialsamling om ishavsliv og polarferder, og filialen i Kvalsund fokuserer på å ivareta den sjøsamiske arven.

Hammerfest bibliotek har faste arrangementer som:

- **Tirsdagstimen** er ukentlige populærvitenskapelige og kulturelle foredrag.
- **Hammerfest poesifestival** arrangeres hver høst. I år utvides festivalen til å også inkorporere prosa av lengre format.
- **Røde Kors** driver språkkafé på biblioteket. Denne er en viktig møteplass for læring og kulturutveksling.

Fra og med 2020 har biblioteket fått fadderansvar for en av de fredede telefonkioskene til Telenor. Denne er omgjort til leseiosk, og selv om den står i Strandgata har den fått den fornemme adressen Rådhusplassen 3, Hammerfest.

- Hammerfest midt i verden – Norges kulturkommune

Hammerfest kommunale kulturskole

Hammerfest kulturskole holder til i Arktisk kultursenter og har per i dag cirka 350 elevplasser. Kulturskolen har et bredt tilbud for barn og voksne; allerede fra fylte tre år kan barn starte med danseundervisning. Det tilbys gruppe- og individuell undervisning i dans, musikk og visuelle fag helt opp til voksen alder.

Musikklek for barnehagebarn, musikkarusell for barn på småtrinnet, dans, barnekor, visuell kunst, ensemblespill og strykeorkester er tilbud på gruppenivå. I tillegg har man individuell undervisning på piano, sang, gitar, bass, slagverk, messinginstrumenter, treblåseinstrumenter og strykeinstrumenter. Kulturskolen har egen musikkterapeut som tilbyr undervisning individuelt og i grupper. Lærerne underviser også i grunnskolen; noen fast gjennom skoleåret, mens andre er ute på kortere oppdrag, etter ønsker fra skolene.

Kulturskolen har eget husband der ansatte musikkpedagoger bidrar musikalsk på konserter og arrangement. Man har også samarbeid med lokale kor og korps, der det leies ut dirigenttjenester.

Man er godt i gang med å styrke sin digitale kompetanse, gjennom blant annet live streaming og digitale nyhetsbrev. Av planer fremover, ønsker kulturskolen å utvide sitt tilbud med flere kurs. Man ser for seg både skapende skriving, notekurs og musikkteknologi.

Fra høsten 2021 vil Hammerfest kulturskole tilby undervisning gjennom tre ulike program: bredde, kjerne og fordypning.

- **Breddeprogrammet** er for de som ønsker å drive med dans, musikk og visuell kunst uten større krav om egenøving.
- Gjennom **kjerneprogrammet** får elever tilbud om å utvikle seg til et høyere nivå.
- Gjennom **fordypningsprogrammet** legges det til rette for forberedelse til videre satsing mot videre-gående/høyskolenivå.

Kafé Nordvest

Kafé Nordvest blir drevet av innvandrertjenesten i Hammerfest og er et viktig møtepunkt for Hammerfestinger og innvandrere. På kafeen arbeider det utelukkende innvandrerkvinner, som lager og serverer retter fra sine respektive hjemland. Kafeen er godt besøkt av alle slags mennesker i alle aldre, men man ser at særlig de eldre benytter seg av tilbudet. Fordommer i alle retninger brytes ned over bordene i kafeen, og oppskrifter utveksles. Det har til og med hendt at Hammerfestinger har hatt med seg lokal mat for smaking blant personalet, etter først å ha smakt noe nytt og godt i kafeen. Menyen bærer ikke preg av religiøse føringer, da det serveres kjøtt, fisk, grønnsaker og melkeprodukter.

Kafé Nordvest er en suksesshistorie som har vakt nasjonal oppsikt.

Liisa Tuomaala, fiolin- og bratsjlærer i Hammerfest kommunale kulturskole:

Jeg fikk kulturstipend fra Hammerfest kommune i 2020. Dette skal jeg (etter pandemien) bruke til å reise til Nizhnekamsk, Tatarstan i Russland. Der skal jeg delta som gjestelærer og instruktør i «Play for Joy», en internasjonal musikkfestival for barn.

Stipendet dekker mine reise- og oppholdskostnader og muliggjør også at jeg kan ta permisjon fra jobben min i Hammerfest kommunale kulturskole. Jeg opplever også at stipendet er en anerkjennelse av arbeidet jeg gjør som kulturskolelærer i Hammerfest. Reisen betyr videre at jeg kan bygge et internasjonalt nettverk; ikke bare for meg som musiker og musikkpedagog, men også for kunst- og kulturbyen Hammerfest. Jeg håper samarbeid med tatarstanske kolleger fortsetter etter besøket, og at jeg en dag kan ta med elevene mine for å delta i liknende internasjonale festivaler og sommerkurs.

Hammerfest ligger langt bort fra store kulturelle metropoler og kulturmiljøer, og det krever en ekstrainsats å holde nettverk levende. I så måte har stipendet vært til stor inspirasjon.

Samisk uke

Hammerfest kommune feirer samenes nasjonaldag hvert år den 6. februar og ser for seg en videre satsning mot ei samisk uke i forbindelse med feiringen. Tanken er å engasjere alle barnehager og skoler i kommunen; det er ønskelig med hjelp til utsmykning og kunstneriske innslag. Videre ønsker man engasjement for bevisstgjøring av Hammerfests plass i samisk historie, der kurs i *duodji* (samisk kunsthåndverk) og joik kan være gode katalysatorer. Kunstutstilling med samisk kunstner gjøres allerede i samarbeid med Hammerfest kunstforening (i år skulle det vært utstilling med Hanne Grethe Einarsen, men denne ble avlyst på grunn av sykdom).

Et høydepunkt i «Samisk uke» skal være festkonsert i Ole Olsen-salen i Arktisk kultursenter, der man byr på den beste musikken fra Sápmi (artister som opptrodde den 6. februar 2021 var Marit Hætta Øverli, Adrian Angelico og Marja Mortensson Band). Gjennom hele den samiske uken skal Arktisk kultursenter syde av liv, med verksteder, utstillinger og samisk mat.

Det kan være aktuelt å invitere til seminarer eller forelesninger som problematiserer samiske spørsmål. Eksempler kan være «samisk identitet og homofili», eller «hvor går den samiske musikken?» Arktisk kultursenters fasade vil under hele uken (som her, i februar 2021) være lyssatt i det samiske flaggets farger.

Annette Sirkka Nora, keramikk-kunstner – innehaver av Studio Sirkka:

Jeg søkte Hammerfest kommunes kulturstipend for å få mulighet til å reise på et kurs i 2021, for eksempel i Holbæk og/eller i Århus.

For å videreutvikle og oppdatere min kompetanse er privatundervisning og kurs hos andre keramikere/kunstnere viktig for meg. Å hente inn ny inspirasjon og lære nye teknikker vil både komme meg og mine kurselever til gode. Det vil også kunne gi den nødvendige kompetansen jeg trenger for å få gjennomført flere utstillingsprosjekter som jeg ønsker å jobbe med i fremtiden

Jeg ønsker å videreutvikle meg innen silketrykk/serigrافي som kan overføres både til leire, tekstil og lerret (maleri), og også innen støping av flytende porselen. Jeg eksperimenterer en del med glasur og overflater, et endeløst univers hvor man aldri blir ferdig utlært.

Hammerfest er et flott sted å jobbe, og jeg har folk i alle aldre som heier på meg. Jeg har mange kunstinteresserte kunder, og mange av dem ønsker å ta kurs for å lære selv. Det er også gledelig når mange velger å komme tilbake for å gå på flere kurs, eller leier seg inn på verkstedet mitt for å jobbe selvstendig. Etter hvert har jeg fått flere som følger meg på Instagram og Facebook, og mange av dem skriver hyggelige kommentarer der.

Jeg vil til slutt nevne at Hammerfest Kommune har vært (og er) veldig positiv til min bedrift. Da jeg valgte å ny-etablere meg her et lite år tilbake, følte jeg meg godt tatt imot.

● Lokalhistorie og kulturminnevern

Gjenreisningsmuseet

Gjenreisningsmuseet for Finnmark og Nord-Troms er det nasjonale kompetansesenteret for dokumentasjon og formidling av historien om andre verdenskrig, evakueringen og gjenreisningen etter krigen. Videre har museet ansvar for samtidstdokumentasjon i fylket med særlig vekt på store samfunnsmessige endringer og å ivareta det flerkulturelle perspektivet.

Utstillingen viser hvordan krigshandlingene i perioden 1940–1945 utspant seg i Finnmark og Nord-Troms, samt flyktningetilværelsen og gjenreisningen av landsdelen. Her kan man se hvordan hulene, brakkene og gjenreisningshusene så ut. Museet er også lokalmuseum for Hammerfest kommune, og skal legge til rette for og støtte lokalhistorisk arbeid og lokalt vern av kulturminner. I skoleformidlingen tilbys et bredt spekter av opplegg, fra steinalderdager, krig og gjenreisningsarkitektur til møte med samtidskunst og dagens flyktningeproblematikk. Samisk kultur og historie er en viktig del av fortellingen om Finnmark, og de senere årene har denne historien blitt stadig mer relevant. Det arbeides med årlig formidling av samisk kunst og samisk historie, med et særlig fokus på regionens sjøsamiske kultur, historie og tradisjon.

I museets temporære visningsrom tilbyr man i gjennomsnitt tre utstillinger i året, programmert med tanke på å gi varierte utstillingsopplevelser for publikum; innenfor kulturarv, samtidens problemstillinger og kunst. I 2020 avholdt man utstillingene «Time for Sculpture #1» produsert av Samisk Senter for Samtidskunst, og utstillingen «Uregjerlig Arv» produsert av universitetsmuseet i Tromsø. Gjenreisningsmuseet har opprettet et samarbeid med Samisk senter for samtidskunst og vil i fremtiden tilby flere utstillinger produsert av denne institusjonen. Museet har som mål at minst én temporær utstilling i året skal ha et samisk fokus.

Gjenreisningsmuseet er nå i slutfasen for to store satsninger, et magasinprosjekt og to doktorgradsprosjekter. Disse er med og gir et godt fundamentet for den videre utviklingen av museet. Gjennom de siste års satsninger har museet etablert seg som et kompetansesenter med hyppige forespørsler om alt fra arkiv, gjenstander, foto, historiske fakta om krig, evakuering, gjenreisning, forespørsler om foredrag, konsulentarbeid, veiledning, korrekturlesning, konserveringsarbeid etc. I forbindelse med magasinprosjektet har store lokalhistoriske samlinger blitt samlokalisert ved Gjenreisningsmuseet; her nevnes historielagssamling, idrettshistorisk samling, Kåre Kivijärvis bilder fra trålerfisket og telehistorisk samling. Dette stilles forventninger til at disse samlingene blir tilgjengelige for publikum. Hovedutstillingen har også behov for oppgradering, og kafeen skal fornyes, slik at den blir bedre egnet som formidlingsarena.

Gjenreisningsmuseet skal i de kommende årene jobbe med strategisk publikumsutvikling for utvikling av tilbud, konsepter og rolle. I dette arbeidet vil man inkludere lokalbefolkningen.

Museet har gjennom de siste årene arbeidet med å videreutvikle formidlingen på Fuglenesodden friluftsmuseum, samt restaurering og forvaltning av bygningene. Her har man også etablert en egen miniutstilling om utviklingen av Hammerfest. I årene fremover vil man fortsette arbeidet med å forbedre forholdene for museumsformidling og tilrettelegge for økt bruk av området.

Museet er samarbeidspartner og arena for de lokalhistoriske foreningene og bidrar i arbeidet med kulturminnevern i kommunen. Museet har planlagt et omfattende program for de kommende årene.

Kokelv Sjøsamiske Museum

Kokelv Sjøsamiske Museum (Jáhkovuona Mearrasámi Musea) ligger i bygda Kokelv i Hammerfest kommune og er en del av museumsstiftelsen RiddoDuottarMuseat. Museet har to ansatte – en museumsleder i 100% fast stilling og en museumsansatt i 20%. Museets eiendom, bygningsmasse og samling er eid av stiftelsen Kokelv sjøsamiske museum. Museets samling består av 920 gjenstander; rundt 600 fotografier, fire kulturhistoriske bygninger samt et nytt naust. Det er tilvekst til samlingen hvert år.

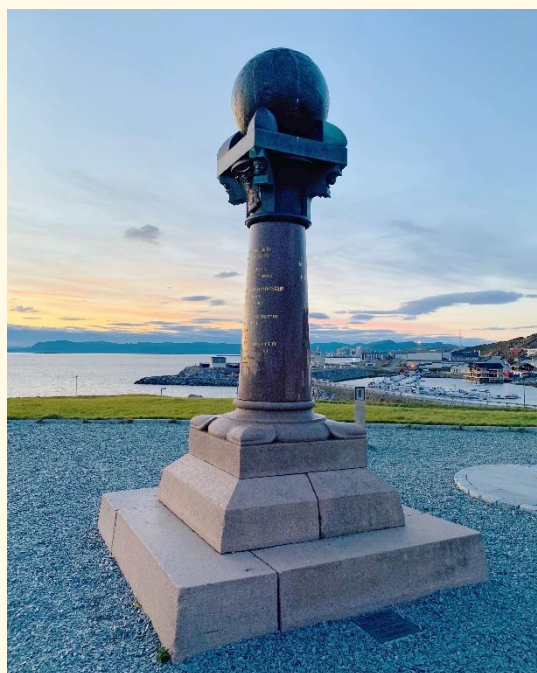
Museet ble stiftet i 1991 av Kokelv museumslag og Kvalsund kommune, og i 1992 ble Nillágården kjøpt til bruk som museum. Nillágården er et sjøsamisk småbruk med gjenreisningshus, fjøs, uthus og naust. Museet eier en tredjedel av et fellesnaust som kom med gården når den ble kjøpt og et stort nyere naust som huser museets båtsamling på tolv båter og deler av fjordfiskesamlingen. Museets samling inneholder også mye redskaper og utstyr til gårdsdrift og husgeråd, samiske klær og kofter. Store deler av samlingen kan dateres til etter 2. verdenskrig.

Verdensarven Struves Meridianbue

De første nøyaktige oppmålingene av jordas form og størrelse ble gjennomført i perioden 1816-1852. Arbeidet ble ledet av Friedrich Georg Wilhelm Struve og strakk seg fra Svartehavet i sør til Fuglenes i Hammerfest i nord.

Ved å utføre målinger i en kjede av trekanter fra syd til nord langs en meridian (triangulering) kunne man beregne den fysiske lengden av en buegrad. Resultatet ga et vesentlige bidrag til den geodetiske forskningen. De fleste land i Vest-Europa har brukt disse dataene for kart og oppmåling helt frem til vår tid.

Struves meridianbue ble, som første teknisk-vitenskapelige kulturobjekt, innskrevet på UNESCOs verdensarvliste i 2005. Meridianbuen er et transnasjonalt kulturminne og går igjennom 10 land; fra startpunktet ved Svartehavet til endepunktet på Fuglenesodden i Hammerfest. Totalt står 34 intakte målepunkter på verdensarvlista. Fire av disse punktene ligger i Norge; Lodiken og Muuvárri i Kautokeino kommune, Lille Raipas i Alta kommune samt endepunktet i Hammerfest kommune som nå har status som verdensarvsted.

Meridianstøtten, tegnet av arkitekt Wilhelm von Hanno, ble reist på Fuglenesodden i 1854 til minne om dette oppmålingsarbeidet. Troms og Finnmark fylkeskommune, samt kommunene Alta, Kautokeino og Hammerfest, samarbeider om forvaltningen av den norske delen av verdensarven Struves meridianbue, i nært samarbeid med Riksantikvaren og Kartverket.

Landskapsrommet er av stor betydning for verdensarven, og Fuglenesodden og området rundt er under et stort utbyggingspress. Kommunen er nå i oppstartfasen av arbeidet med buffersoneplan og konsekvensutredning for verdensarven. Riksantikvaren, Kartverket, fylkeskommunen og verdensarvkoordinator skal involveres i dette. I et pågående prosjekt som er finansiert av Troms og Finnmark fylkeskommune, Hammerfest kommune, Alta kommune og Kautokeino kommune, jobbes det mot søknad om autorisasjon for et besøksenter for verdensarven. Senteret vil planlegge og utvikle formidlingstiltak og aktiviteter i alle tre kommuner som har innskrevet punkter for Struves meridianbue på UNESCOs verdensarvliste. Lokaliseringen av verdensarvsenteret er tiltenkt Gjenreisningsmuseet i Hammerfest med en satellittfunksjon i Kautokeino. Verdensarvkoordinator er lokalisert i Alta.

M/S Gamle Mårøy

Passasjerfartøyet M/S «Mårøy» gikk i lokalfart på Finnmarkskysten fra 1959 til 1980. I 1980 ble M/S Mårøy solgt og gikk inn i fiskerioppsynet/kystvakten i Nord der skipet var i tjeneste til år 2000. Senere ble fartøyet benyttet til turisme og undervisning. I 2014 ble skipet kjøpt tilbake til Hammerfest og ble restaurert med bidrag fra Riksantikvaren. Skipet fikk da navnet M/S «Gamle Mårøy».

Fartøyet har gjennomgått få forandringer i eksteriør og interiør, og er en god representant for de siste tradisjonelle lokalruteskipene her i landet. I et nasjonalt perspektiv er det svært få tilsvarende lokalruteskip igjen, noe som gjør M/S Gamle Mårøy verneverdig.

Skipet drives av et frivillig mannskap som samlet legger ned cirka 8000 dugnadstimer i året. Bevaring skjer gjennom aktiv bruk, for eksempel til turer med lag/foreninger og bedrifter, utstillinger, undervisning og andre aktiviteter. Med sine atten lugarer og 32 køyeplasser benyttes M/S Gamle Mårøy ofte til samlinger på steder der det ikke er mulighet for overnatting.

Lindstrømfestivalen

Polarkokken Adolf Henrik Lindstrøm (1866–1939) fra Hammerfest er en av de store skikkelsene i norsk polarhistorie. Lindstrøm var med Nansen, Sverdrup og Amundsen på ekspedisjoner, både mot Nordpolen og Sydpolen. Han seilte Nordvestpassasjen, rundet det amerikanske kontinent, og er den nordmann som har lengst fartstid i Arktis og i Antarktis noensinne.

Lindstrømfestivalen er en årlig familiefestival som vil bli arrangert for tredje gang i 2021. Målet med festivalen er å fortelle om Adolf Henrik Lindstrøm gjennom et spennende familieprogram der bærebjelkene er polarhistorie, mat og turopplevelser.

Lindstrømfestivalen er et samarbeid mellom Hammerfest Historielag med Lindstrøms venner, Hammerfest og omegn Turlag samt Hammerfest Matforum.

● Kultur og næring

PolarOasen i Akkarfjord

Foto: PolarOasen

PolarOasen kultursenter er lokalisert i Akkarfjord helt nord på «den grønne øya» Sørøya. Omgitt av storslått natur – og kameler – ønsker PolarOasen å være et inspirerende møtested med økofilosofi, kunst og kultur som overbygning.

PolarOasen vil løfte kulturnæringene ved å tilby residensopphold og pre-produksjoner (musikk, dans, teater, film mm). Videre planlegger de events samt egen festival. Det er et mål, selv i pandemitider, at en minifestival vil gå av stabelen sommeren 2021.

Anskaffelsen av kamelene «Bor» og «Bestla» avstedkom kinofilmen «Kamel», en dokumentarfilm om å gjøre mongolske kameler rideklare, men også en film om livet i Akkarfjord. Filmen ble vist på norske kinoer og er fortsatt gjest på internasjonale filmfestivaler, i tillegg til å bli vist på tv i mange land.

PolarOasen utnytter oppmerksomheten Akkarfjord har fått og intensiverer eksisterende samarbeid med kunstnere, nasjonale og internasjonale organisasjoner og institusjoner.

Ved å skape et inspirerende miljø, med forankring i økofilosofi, vil de bidra til en bærekraftig framtid. Gjennom prosjekter og seminarer omkring bærekraft og ressursutnyttelse, og gjennom kunst og kultur som reflekter tematikken, ønsker PolarOasen å være et senter for meningsutveksling og kunnskapssamling. De ser også for seg en overrassingseffekt, kommunalt som regionalt; ny kunnskap skal komme lokalbefolkningen til gode, ikke minst via barnehager og skoler.

Siden oppstart av PolarOasen, har Akkarfjord fått tilflyttet et kunstnerpar fra England, samt en tysk-irsk firebarnsfamilie.

Slakteriet

Slakteriet er Hammerfests nye live-scene, og er et velkomment tilskudd til Hammerfest uteliv generelt og musikkliv spesielt. Lokalet har plass til opptil 400 publikummere, og har i det siste investert betydelig med midler i et godt lyd- og lysanlegg. Annenhver fredag er det også en meget populær quiz på Slakteriet, der det på det meste har vært påmeldt 25 lag. Slakteriet arrangerer «Hammerfestivalen» for første gang i august 2021.

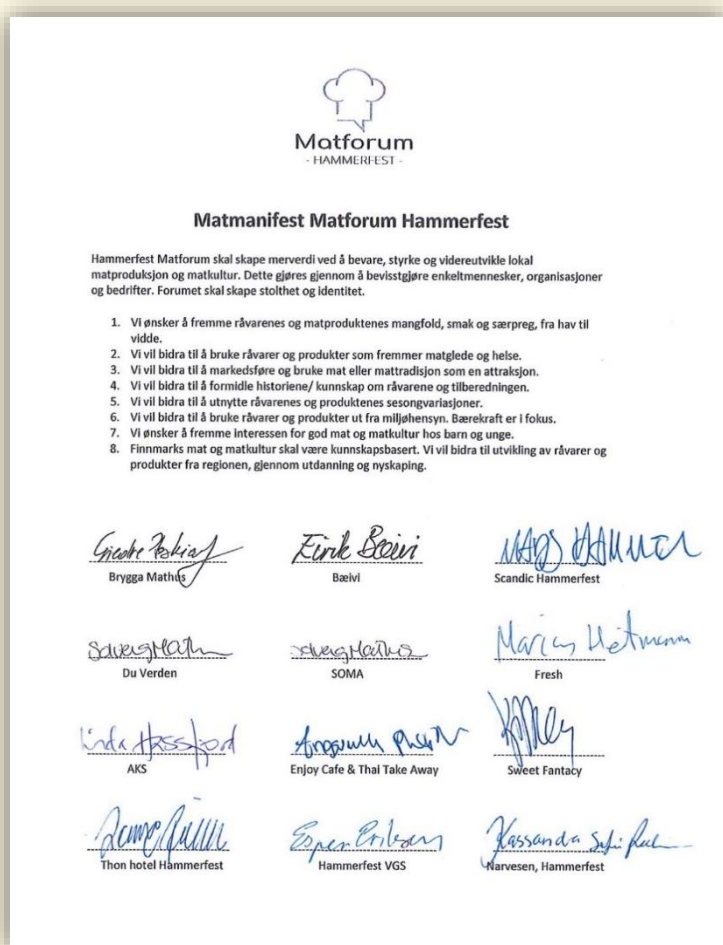
Matforum Hammerfest

12 av spisestedene i Hammerfest er organisert i det man har valgt å kalle Matforum Hammerfest.

Forumets mål har vært å øke interessen for matkultur generelt, men etter hvert også å sette fokus på lokale råvarer og produkter og tilvirkningen av disse. Forumet ønsker også å belyse behovet for utdanning innen restaurantfag, og dermed også lærlingplasser. Man har sett at det er vanskelig å få faglærte kokker til Finnmark og forsøker å gjøre noe med det.

Matforum Hammerfest har sett både til Det Nordiske Matmanifest fra 2004 og til Trøndersk Matmanifest fra 2011, og har gjort seg noen betraktninger omkring rekkevidden av hva disse har betydd; København har hatt en voldsom blomstring, og Oslo og Stockholm følger opp. Gjennom de siste ti årene har man også sett en rivende utvikling i Trøndelag etter at man også der formulerte et eget manifest.

Matforum Hammerfest har latt seg inspirere til å lage sitt matmanifest som nå er underskrevet av forumets medlemmer. Det er et uttrykt ønske om å få flere kommuner inn i prosjektet, gjerne hele Finnmark region.

På sporet av Arahavde

Prosjektet «På sporet av Arahavde» har som mål å løfte frem kunnskap om den sjøsamiske kulturarven i Kvalsund og Hammerfest. Prosjekteiere og samarbeidspartnere er prosjektgruppen Arahavde A/S og Hammerfest kommune. Prosjektet, som opprinnelig startet i Kvalsund kommune, pågår i perioden 2019-2021 og har hele befolkningen, uansett alder og bakgrunn, som målgruppe.

Den sjøsamiske identiteten har også i vårt område blitt gjemt og glemt som følge av en sterk fornorskingspolitikk. Dette gjelder også den kvenske historien. Prosjektet ønsker å gjenskape møter mellom ulike folkegrupper som har levd side om side. Ved å ta i bruk kunstneriske virkemidler i formidlingen av fortellingene som hentes fram, skal temaene aktualiseres og levendegjøres. Målet er å skape større stolthet over sjøsamisk kulturarv og den flerkulturelle historien i vår kommune.

«Det er alt før fortalt at samene fordum gjemte penger og sølvtøy i en kobberkjel og grov det ned under jorden. Et sådant gjemmeded het 'arahavde'. Syv år etter stiger hver jonsoknatt en blå røk opp fra et sådant gjemmeded. Når de så røken, gikk en eller annen dristig mann dit og tok til å grave, men på kjelen lå alltid en orm eller stangvis okse som skremte graveren vekk. Men hvis han var så dristig at han nådde til å ta ormen fast eller gripe oksen i hornet, da svimte han visstnok av.

Men når han kom til seg selv, holdt han pengekjelen i hånden. Skattegraveren var blitt rik.»

Lærer Anders Larsen, «Om sjøsamene» Tromsø museum årshäfte 1950, oversatt fra samisk av J. Qvigstad.

Prosjektet har brukt fortellingen om samenes hemmelige gjemmedsteder som inspirasjon. Fiktive «kobberkjeler» skal fylles med historiske skatter. Det kan være ei god historie, en hendelse eller et sagn, verdisaker, gamle redskaper, en sang eller kanskje en sjøsamisk joik. Ulike lokasjoner i Kvalsund-området er valgt ut for disse arahavdene (skilt), basert på faktiske hendelser, kulturminner eller annet som knyttes til disse stedene. Målet er at arahavdene blir naturlige stoppesteder for hvile og inspirasjon, enten man hører til i kommunen eller er tilreisende.

Ragna Misvær Grønstad fra prosjektgruppen har laget et kunstkart over kommunen. Her er de forskjellige arahavdene avmerket. Kartet og de ulike arahavdene kan brukes i formidling på en rekke ulike måter; for eksempel forestillinger, konserter, utstillinger, sansevandringer, temakvelder, foredrag og seminarer. Kartet vil etterhvert ligge på nettsiden www.arahavde.no (per nå er siden under oppbygging).

Prosjektet planlegger flere arrangementer i Hammerfest i løpet september 2021. Det skal avdukes nye arahavder, det blir åpning av kunstutstilling på Gjenreisningsmuseet, samt lærerkonferanse i samarbeid med Hammerfests skolen under Forskningsdagene. Tema for konferansen er knyttet til

fagfornyelsen i grunnskolen og handler om samisk kulturforståelse. Senter for samiske studier ved Universitetet i Tromsø v/Torjer Olsen skal være forskningsansvarlig institusjon. Konferansen er støttet av Forskningsrådet og skal strømmes nasjonalt via Forskningsdagens portal.

Prosjektet «På sporet av Arahavde» har fått støtte fra en rekke offentlige institusjoner. I et tilsagnsbrev fra Troms og Finnmark Fylkeskommune beskrives prosjektet som innovativt og et positivt bidrag til økt synliggjøring av samisk, og særlig sjøsamisk, kultur og historie. Gjennom samarbeidet med Arahavde AS har Hammerfest kommune fått inspirasjon og god hjelp til å gjenoppdage vår samiske kulturarv og identitet.

Stellaris DansTeater

Stellaris DansTeater er en profesjonell scenisk virksomhet med base i Hammerfest, med aktivitet og turnevirksomhet hovedsakelig i Barentsregionen og nordområdene. Kompaniet ble etablert i 1980, og er i dag den eldste aktive sceniske gruppe innen dans i Norge (og mest sannsynlig verdens nordligste). Kompaniet drives av dansekunstnerne Solveig Leinan-Hermo og Marie Hermo Jensen, som også er kunstneriske og administrative ledere for bedriften.

Solveig Leinan-Hermo

Stellaris DansTeater har alltid hatt høyt aktivitetsnivå og god gjennomføringsevne på sine prosjekter. De jobber per dato på prosjektbasis og søker ulike finansieringsordninger for virksomheten. Stellaris DansTeater produserer 2-5 sceniske produksjoner hvert år. De legger stor vekt på kunstnerisk samarbeid over grensene, og deres høye aktivitetsnivå bidrar til å skape et stort og sterkt profesjonelt nettverk. I dag samarbeider de med ulike kunstnere, institusjoner og virksomheter i Barentsregionen (Norge, Sverige, Finland, Russland), de baltiske land og New Zealand.

Foruten sceniske produksjoner har kompaniet blant annet arbeidet med stedsspesifikke produksjoner, samt kortfilmer som har blitt vist både nasjonalt og internasjonalt; på kino, tv, under sceniske produksjoner og ved andre arrangementer.

Stellaris DansTeater etablerte DanseFestival Barents i 2003, og arbeidet langsiktig for å etablere Nordnorsk landsdelsscene for Dans, som ble stiftet i 2004 av Hammerfest kommune og fylkeskommunene i Finnmark, Troms og Nordland. Denne endret navn til Dansearena Nord i 2010.

Dansearena nord

Foto: Alexander Browne

Dansearena nord er et kompetansesenter for dans i Nord-Norge. Fra sin base i Hammerfest jobber organisasjonen med produksjon og formidling av dansekunst, både nasjonalt og internasjonalt.

Deres aktiviteter retter seg mot det profesjonelle kunstfeltet. Gjennom residens i Hammerfest får kunstnere mulighet til å produsere nye verk som vises i landsdelen. Dansearena nord er en av stifterne av Dansenett Norge, Norges nasjonale turnénettverk for dans. Nettverket viser forestillinger i hele landsdelen.

Dansearena nord har et omfattende internasjonalt nettverk som gjerne besøker Hammerfest. Siden stiftelsen av organisasjonen har man hatt gjester fra store deler av verden, og dermed er Hammerfest, for mange internasjonale partnere, dansens by i Norge.

Dansearena nord er nå i en prosess der man endrer organisasjonen. Fra høsten 2021 skifter man navn til *Davvi – senter for scenekunst*. «Davvi» er nordsamisk og betyr Nord. Organisasjonsendringen medfører at organisasjonen framover vil jobbe ikke bare med profesjonell dansekunst, men også andre sjangre innen scenekunsten. Utvidelsen av arbeidsområdet er en viktig del av å bygge et sterkt kompetansemiljø for de frie scenekunstmiljøene i nord. Davvi – senter for scenekunst vil få en tydelig posisjon, og ønsker å bli et samlingspunkt – et laboratorium for nye tanker om scenekunstens rolle i samtiden. Med base i Hammerfest vil organisasjonen ha sterk fagkompetanse som bidrar til å synliggjøre og dele kunnskap om scenekunst.

DanseFestival Barents

DanseFestival Barents er en årlig festival hvis mål er å presentere forestillinger av høy nasjonal og internasjonal kvalitet med hovedvekt på kunst og kultur fra Barentsregionen, samt andre geografiske områder der dette faller naturlig inn i festivalens program.

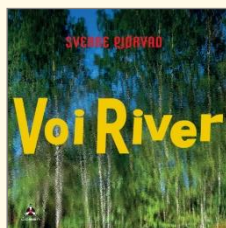
Festivalen er møteplass for dansere i Barentsregionen der det drives aktiv nettverksbygging. Foruten forestillinger tilbys kompetanseheving gjennom kurs, seminarer og workshops for profesjonelle og amatører. En del av aktivitetene har også barn og ungdom som målgrupper. DanseFestival Barents er en høyt aktet festival, nasjonalt som internasjonalt.

Den rytmiske musikken

I Hammerfest er det en rik tradisjon for rytmisk musikk, og vi var inntil nylig også vertskap for det nå nedlagte LINK, Scene Finnmarks rytmiske ensemble.

Produsent i Arktisk kultursenter (og tidligere trommeslager i LINK), Sverre Gjørvad, gir ut jazzplater på det anerkjente selskapet Losen Records. Hans to siste utgivelser, *Voi River* (2019) og *Elegy of Skies* (2020) høster strålende kritikker i nasjonal og internasjonal jazzpresse. Det bemerkes at man kan høre en viss «nordlighet», eller en geografisk typisitet i musikken.

Bandkulturen i Hammerfest har også rike tradisjoner; Unit Five var herfra, det samme var Geggen Mauno som i sin karriere rakk 11 utgivelser. Marte Heggelund ga ut to gode plater, og punkerne i iEksil gir stadig ut bra musikk. Visekunstner Håkon Follien lager gode melodier og flotte tekster (album i 2019) og Tilt Love lager avantgardistisk rock (album ventes i 2021). Andre artister vi venter mye godt fra er Synnøve Ovrid, Simen Schjølberg, Henrik Vaseli og Gøril Nilsen.

Hammerfest har, sitt lave folketall til tross, frembragt mye oppegående musikk. Det finnes coverband i kommunen, ja, men hovedvekten av det som spilles av rock og pop, er i ny og original tapning. Med ujevne mellomrom lager musikkmiljøet sin egen festival, *Rock mot Fokk*. Denne arrangeres gjerne i januar.

Det arbeides for tiden med at de som er for gamle til å delta i ungdomsaktiviteter skal få tilgang Bootleg Backstage sine øvingslokaler. Ikke bare fordi de eldre musikerne ikke lenger har faste øvingslokaler, men også fordi vi ser nyttheten i at eldre og yngre musikere kan møtes i de samme lokalene; alle kan lære av hverandre; om teknikk, øvingsdisiplin, den nye musikken, vedlikehold, orden og den gamle musikken.

Christine Witt, rektor ved Akkarfjord skole:

Foto: Alvin Vaséli

Jeg fikk Hammerfest kommunes kulturpris i 2018 fordi folk la merke til at jeg brenner for å formidle kultur til barn og ungdom. Prisen har betydd veldig mye for meg, da den har gitt og gir støtte i arbeidet jeg gjør, måten jeg tenker på og involverer skolebarna; at jeg ser potensialet i alle barn og unge.

Prispengene har jeg brukt til et nytt kunstprosjekt i Akkarfjord: I mai 2019 inviterte vi graffitikunstner Espen Henningsen til å lage en stor graffiti sammen med skolens elever på nordvestsiden av skolebygget. Elevene lærte seg hvordan man best kan spraye farger på veggen, og sammen med Henningsen lagde de en plan. Graffiti ble til i løpet av en uke, og sluttresultatet bli riktig flott. Elevene, kunstneren og jeg selv var veldig stolte!

I Hammerfest kommune finns det mange muligheter til å engasjere seg innen kultur; det er bare å brette opp ermene! Min erfaring er at i kommunen er det en grunnleggende positiv holdning til nye ideer, prosjekter og samarbeid. Vi er vant til å se muligheter, og ønsker å gjøre det i en enda større graden vi gjør nå. Det er skikkelig gøy når man ser hvordan kultur har innvirkning på barn og ungdom, og det er flott å se hvordan også de påvirker kulturen.

● Frivillige, lag og foreninger

Hammerfest Kunstforening

Hammerfest Kunstforening er en frivillig organisasjon som i 50 år har gitt byens befolkning kunstopplevelser av høy kvalitet. Man har skapt events, tradisjoner og møteplasser utenom det vanlige; et bidrag til en god og spennende by å bo i for alle samfunnslag. Foreningen har et uttalt ønske om å sette dagsorden; gjennom å skape debatt og ved å gjøre folk stolte av, eller kritiske til, samfunnet vi lever i.

Hammerfest Kunstforenings mandat er å jobbe for å vise kunst til et bredt publikum. Det neste året gjør man dette gjennom å arrangere en større separatutstilling med grafiker Hanne Greta Einarsen fra Snefjord. Denne planlegges i samarbeid med Arktisk kultursenter i forbindelse med feiringen av Samefolkets dag.

Foreningen ser verdien av samarbeid og planlegger også i år å bidra med foredrag og visning av visuell kunst i forbindelse med Dansefestival Barents. Man vil også i 2021 ta sikte på å arrangere Mørketidsfestivalen der andre aktører inviteres til samarbeid for å få vist frem kunst gjennom ord, bilder og musikk. Dette er en god tradisjon ved inngangen til den mørkeste tiden av året. I år ønsker man å trekke linjer i tid og hedre filmkunstner Knut Erik Jensen med filmfremvisning og foredrag i forbindelse med hans 80-års jubileum.

Som et ledd i å engasjere også de unge, ønsker kunstforeningen det neste året å gjennomføre workshops med fokus på psykisk helse sammen med kommunepsykolog Sigrid Larsen og andre aktører. Her ønsker man samarbeid med grunnskoler, ungdomskoler og videregående skoler. Foreningens lokaler vil stilles til disposisjon for lokale kunstnere/hobbykunstnere for også på den måten å skape et bredt engasjement.

Hammerfest kunstforening ser menneskets behov for kunst, både under og etter en krisesituasjon. Man ønsker å imøtekomme dette behovet og legge til rette for helse, opplevelser, aktivitet og utvikling.

Dagsturhyttene på Tyven og Storfjellet

Tyven (418 moh) og Storfjellet (384 moh) er de høyeste fjellene rundt Hammerfest. Hammerfest og omegn turlag etablerte i 2018 og 2019 små dagsturhytter på toppen av disse.

Hyttene er utformet av SPINN arkitekter og FORMAT engineers, og de er utformet slik at de passer i terrenget. De har store vindusflater for maksimal utsikt, og innvendig er det ovn og benker.

Dagsturhyttene tjener som inngangsport for en mer aktiv hverdag og bidrar til å nå mål og ambisjoner knyttet til friluftsliv; man vil ha barn og unge i aktivitet, og man vil ha generell folkehelse, sosiale møteplasser og eierskap til egen by.

«Prosjekt dagsturhytter» anses som meget vellykket. Hyttene er funksjonelle og vakre, og man opplever en markant økning i besøk til begge fjell. Den spesielle utformingen er i tillegg bevisstgjørende på hva god arkitektur kan gjøre. Hyttene er fortsatt en snakkis og er noe hammerfestinger er stolte av.

Strykermiljøet

Strykermiljøet i Hammerfest har gjennom de siste åtte årene hatt formidabel vekst. Fra man hadde fem elever i 2012 har miljøet nå vokst til over 40 aktive kulturskoleelever; fra fire års- til voksen alder.

Kulturskolens strykelærere underviser elever på fjerde trinn i fiolin ved to av grunnskolene i kommunen.

«Hammerfest Strykeorkester og venner» har vokst til en aktiv forening. I samarbeid med kulturskolen har man to orkestre; ett for kulturskoleelever og ett for voksne amatører.

I tillegg til å arrangere kurs, verksted og sosiale arrangementer for kulturskolens strykerelver, har Hammerfest Strykeorkester og venner investert i fioliner som disponeres av kulturskolen. Enda to klassesett med fioliner har blitt gitt av lokalt næringsliv.

Foreningen «Oppstryk Finnmark» er registrert i Hammerfest, og denne drives i samarbeid med kulturskolepedagoger, amatørmusikere, kulturskoleelever og foreldre samt musikere fra Scene Finnmarks kammergruppe «Ensemble Noor». Orkesteret Oppstryk Finnmark sin kunstneriske leder er dirigent Lars-Erik ter Jung.

Ulich-stipendiet deles ut annethvert år til en ung stryker eller organist. Stipendiet skal stimulere til videreutdanning, men også til musikalske aktiviteter; henholdsvis i Finnmark og Troms. Styret for Ulich-stiftelsen holder til i Hammerfest.

På ni år har strykermiljøet i Hammerfest vokst til å bli en regional drivkraft for hele Finnmark.

Korene

Korbevegelsen i Hammerfest har lange tradisjoner, hvorav det nest eldste nettopp har feiret hundre år. Hammerfest Mandssangforening (stiftet i 1904), Hammerfest blandede kor (stiftet i 1920) og Hammerfest Damekor (stiftet i 1971) har en medlemsmasse på tilsammen 140-150 medlemmer og er å regne som viktige pilarer i kommunens kulturliv.

Infrastrukturen er godt tilrettelagt; gjennom kjøp av kompetente dirigenttjenester fra kulturskolen, grunntilskudd for drift av korene, aktivitetstilskudd, tilgang til gratis øvingslokaler samt leie av scener med profesjonelle teknikere.

● Hammerfest midt i verden – Norges kulturkommune

Kor fra Hammerfest bemerker seg både i og utenfor fylket, og byen er ansett for å være et kraftsentrum for korbevegelsen i regionen.

Korene i Hammerfest har flere ganger samarbeidet om å arrangere korstevne i byen, sist i 2017, og den tradisjonelle julekonserten i Hammerfest kirke blir til i samarbeid mellom korene og Hammerfest musikkforening.

Med jevne mellomrom setter korene opp større oppsetninger i Arktisk kultursenter og i Hammerfest kirke.

Korpsene

Hammerfest skole- og ungdomskorps, «Isbjørnan», ble etablert i 1966. Isbjørnan tilbyr musikk og samspill for barn og ungdom i aldersgruppen 8 til 19. Korpset har lav årskontingent for å sikre at alle barn og unge har muligheten til å delta i korps. Man samarbeider også tett med Hammerfest kulturskole. Korpset har janitsjarbesetning.

Isbjørnan spiller konserter gjennom hele skoleåret, men er mest synlige på 17. mai.

«Hammerfest musikkforening» er et janitsjarorkester med 30 aktive voksne medlemmer. Korpset holder konserter gjennom hele sesongen. Deres julekonserter i Arktisk kultursenter, med gjester som eksempelvis Atle Pettersen eller Frode Alnes, er meget populære. Korpset deltar også på stevner og er ellers godt synlig og velkommen rundt om i Hammerfest kommune.

Hammerfest storband ble etablert i 1968 som en avlegger av Hammerfest musikkforening. Storbandet er aktivt, og spiller konserter og til dans.

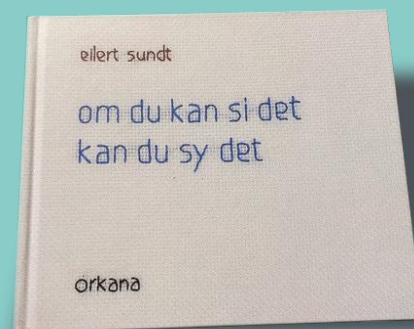
«Slagsia» er et trommekorps for damer som har holdt det gående siden 2012. På det meste har det vært 50 medlemmer. De spiller trommemarsjer som er laget av medlemmer og instruktører, og er et svært velkomment musikalsk innslag ved diverse offentlige anledninger og andre arrangementer.

Polare poeter

Polare poeter er et skrivefellesskap for innbyggere i Hammerfest kommune. Her kan man komme med ferdige eller uferdige tekster. Man hjelper hverandre med praktisk skrivehjelp og tips, samt inspirasjon hvis man står fast. Alle kan delta, og fellesskapet setter ingen begrensninger hva gjelder sjanger det skrives i. Polare poeter har hatt poesikveld på ett av byens utesteder og planlegger flere i fremtiden, gjerne i samarbeid med lokale musikere. Det foreligger planer om å samarbeide med Hammerfest biblioteks årlige poesifestival som skrivefellesskapet har et direkte utspring fra.

Eilert Sundt:

«om du kan si det kan du sy det»

Norges eneste broderte diktbok (så langt vi vet) ble gitt ut av hammerfestpoeten Eilert Sundt i 2020.

Han traff oss i hjerterota med sin broderte nekrolog over hverdagen da pandemien brøt løs i mars. Boka har vakre, morsomme og treffsikre dikt om Sørøya-somre, skitvær, midnattssol, pappaliv og ikke minst pandemi. Også disse skrevet med nål og tråd.

Fremtidige satsningsområder

Residensbolig i Hammerfest

I Hammerfest er vi stolte av bysbarna Ole Olsen og Kåre Kivijärvi. For å hedre dem og deres kunstnerskap, ønsker vi å få til et tilbud om residens for komponister og fotografer i deres navn. Vi har tro på at kunstnere vil komme hit og arbeide; at de vil la seg inspirere av naturen og menneskene, for så å skape ny kunst.

Komponist Ole Olsen (1850 –1927) ble født i Hammerfest men bosatte seg i Christiania etter studier i Leipzig. En byste av ham står på Ole Olsens plass midt i Hammerfest sentrum, og den største salen i Arktisk kultursenter er oppkalt etter ham. Utover dette er det ikke så mye å finne om ham i byen. Egentlig ikke i Norge heller, selv om vi ser tegn på at verkene hans vil bli mere spilt i fremtiden. Her viser vi til at Arktisk Filharmoni turnerte med operaene hans i fjor (med klavérakkompagnement), samt at de i november, etter planen, kommer tilbake med operaen Klippeøerne i konsertant form.

Olsen skrev altså operaer (inkludert librettoer), oratorier, kantater, symfoniske dikt, militære marsjer og annen musikk, samt at han initierte norsk militærmusikk. At han var samtidig med Edvard Grieg gjorde kanskje sitt til at han i dag ikke har den berømmelsen som mange mener at han fortjener.

Fotograf Kåre Kivijärvi (1938–1991) ble født i Hammerfest og levde deler av sitt voksne liv her. Hans dokumentasjoner av «Livet i Finnmark», det være seg livet blant læstadianere, fiskerliv og annet, er klassisk norsk fotokunst. Det samme kan sies om andre av hans fotoreportasjer, der særlig dokumentarseriene fra Nepal, India og Afghanistan er godt kjent.

Kivijärvis utsnitt, og det nærmest grafiske i uttrykket hans, har inspirert fotokunstnere verden over. I 1971 ble Kåre Kivijärvi, som første fotograf, antatt på høstutstillingen

Vi har et ønske om at gjestende kunstnere skal kunne formidle noe av og om seg selv mens de er her, gjennom forelesninger eller workshops, gjerne i samarbeid med Arktisk kultursenter, biblioteket eller kulturskolen. Det er også ønskelig at man kan få fremført musikk eller utstilt ny fotokunst i etterkant av residensopphold. Lokale samarbeidspartnere kan være Arktisk kultursenter, Gjenreisningsmuseet eller Hammerfest kunstforening. Et samarbeid med eksterne aktører som Arktisk filharmoni eller andre mindre ensembler er også ønskelig.

Det tidligere Ole Olsen-rommet ved Hammerfest bibliotek.

Hammerfests sangkanon

I Hammerfest kommunes vedtatte *Hovedsatsningsområder i Folkehelseoversikten* står det: «Sang og musikk har betydning for folkehelsen med tanke på blant annet opplevelse av livskvalitet og tilhørighet. Det er naturlig å bruke sang og musikk, og andre kunstformer, aktivt i arbeidet med fellesskap generelt og for sårbare grupper spesielt».

Med forankring i dette avsnittet, vil vi få laget et hefte med sanger der det finnes seksjoner for barnehage, småskole, mellomtrinnet og ungdomsskoletrinnet. Hver bolk skal ha sanger med lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt innhold (med tekst, noter og besifring i rett leie). Hftet skal brukes av alle kommunens barnehager og skoler. Dermed har vi et fellesskap; vi kan de samme sangene og kan synge sammen, på felles turer eller i felles arrangementer, det være seg på grendehuset, på rådhusplassen eller i Arktisk kultursenter. Vi skal synge for å kose oss, men også for å lære rim, rytme, melodier og historier; for å kunne klare flere hopp i hoppetauet eller for at det skal bli lettere å lære å hinke. Sang og sanger gir oss fantasi og gjør oss kapable til, via musiske sysler, å skjeonne store strukturer.

● Hammerfest midt i verden – Norges kulturkommune

Det å synge sammen er god kultur og god helse, og det styrker fellesskapet. Og, helt opplagt; det å synge øker musikaliteten og dermed også persepsjonsevnen.

Hammerfests sangkanon kan knyttes opp mot nettstedet krafttakforsang.no, som kobler videre til syngendeskole.no og syngendebarnehage.no. Arbeidet med å lage heftet vil bli utført av Hammerfest kommunale kulturskole i samarbeid med barnehagenes og skolenes personale.

Hammerfest-triennalen

I 2023 er det ti år siden Hammerfest kunstforening arrangerte HFT2013, en nasjonal kunstfestival hvis oppdrag kom fra Norske kunstforeninger. Dette var et særdeles vellykket arrangement som satte byen på hodet. Det kom folk fra kunstforeninger i hele landet, og byen selv mobiliserte. Hammerfestinger viste interesse for og engasjerte seg i kunstoplevelser.

Vi vil initiere til at man kan lage en tilsvarende kunstfestival i 2023, som deretter kan etableres som kunst-triennale. Vi vil sette sammen en styringsgruppe bestående av representanter fra Hammerfest kommune (herunder Arktisk kultursenter), Gjenreisningsmuseet, Kunstforeningen og Dansearena nord/Davvi. Håpet er at beslutningen om Hammerfest-triennalen tas i løpet av juni 2021.

Hammerfest-triennalen bør ha skarpt fokus på samisk kunst.

Videre ser vi Hammerfest kunstforenings fokus på psykisk helse som et godt fokusområde.

Et siste felt vil kunne være internasjonal kunst med fokus på innvanderland representert i Hammerfest.

Fargespill

Hammerfest kommune er med i en søknad sendt fra Stormen kulturhus til Sparebankstiftelsen i Sparebank1 Nord-Norge, der det søkes om midler til å komme i gang med Fargespill-konsserter. Lokalt i Hammerfest er det satt i gang et samarbeid mellom Arktisk kultursenter, Innvandringstjernesten og Hammerfest kommunale kulturskole. Premiere på første forestilling er planlagt til høsten 2022. Deretter et mellomår i 2023, før man har et riktig stort og flott Fargespill i forbindelse med Bodø24. Vi vil her understreke at selv om en søknad til Sparebankstiftelsen ikke skulle innvilges, planlegger man å bygge opp Fargespill i Hammerfest,

Flykninger og asylsøkre som har søkt beskyttelse i Norge representerer sterke kunstnereiske ressurser som kommunen ønsker å vise fram. Fargespill er en god arena for dette. Målet er å lage forestillinger av høy kvalitet som involverer «hele Hammerfest».

Hvis erfaringene som oppnås i denne perioden er positive, ser vi for oss å fortsette med Fargespill i Hammerfest.

Samisk språksenter

I intensjonsavtalen mellom Hammerfest og Kvalsund kommuner om kommunesammenslåing framgår følgende målsetting: «For å ivareta sjøsamisk språk og kultur i fremtiden, søkes det etablert et samisk språksenter der språket og kulturen enda i dag er mest synlig. Derfor lokaliseres språksenteret til Kokelv.»

I desember 2020 vedtok Hammerfest kommunestyre å sette av kr 150 000 til «Forprosjekt samisk språksenter i Kokelv». Forprosjektet igangsettes i 2021.

Geggen-seminaret

Foto: Trond Ivar Lunga

Kommunen vil invitere til «Geggen-seminaret» med navn etter avdøde Geggen Mauno, Hammerfests høyt skattede kulturpersonlighet, i Arktisk kultursenter. Et fagseminar, der det første seminaret vil være innledning til utarbeidelsen av den nye kulturplanen i Hammerfest. Senere kan det være aktuelt å videreutvikle seminaret til et nasjonalt fagseminar som annethvert år tar pulsen på kunsten og kulturen.

Mulige innlegg/emner:

- Ellen Horn – kunsten i vår tid/kunsten som samfunnskorrektiv
- Marte Heggelund – tekster i popmusikken
- Synnøve Persen – kunsten og politikken
- Heidi Bjerkan – mat som identitetsmarkør og kulturbærer
- Egon Holstad – kommentarens plass i avisa. Pressens rolle som kunst/kulturformidler
- Musikkbilaget Feedback – hvorfor en slik satsning?
- Redaktør Rolf Edmund Lund – kulturdekningen i Altaposten
- Kåre Kivijärvi-utstilling og foredrag – i samarbeid med Henie Onstad kunstsenter
- Kommunalplanlegger Øyvind Sundquist – byplanlegging/byen som kulturell arena

Lokalt vertskap og tilrettelegger for seminaret vil være Arktisk kultursenter.

Vakrere byrom

Hammerfest var første by i Europa med elektrisk gatelys. 119 år senere vedtok kommunen, som første i Norge, lysplan for utendørs belysning i 2010. Tanken var å gjøre estetiske grep i mørketiden; å lyssette byen slik at den skulle bli «Hammerfest – en by av lys», som ble planens tittel.

Planen har vist seg å fungere godt og har bidratt til at byen nå fremstår som urban og levende. Samtidig ser vi at teknologien rundt belysning har endret seg svært mye de siste ti årene. Det er derfor nødvendig at man ser på lysplanen på nytt og eventuelt konkretiserer nye mål og tiltak.

Kommunestyret har vedtatt å rullere planen i denne kommunestyreperioden slik at vi får en oppdatert og fremtidsrettet lysplan som bygger på det gode fundamentet man allerede har. I den forbindelse vil man vurdere å gjøre planen om til omfatte estetisering av byrom på generell basis.

Allerede nå vil man konkretisere to tiltak:

- Å lyssette Kvalsundbrua. Dette var man inne på i den forrige lysplanen, men siden brua da lå i Kvalsund kommune, viste det seg ikke mulig å få til
- Å forlenge Strandpromenaden frem til hurtigrutekaia

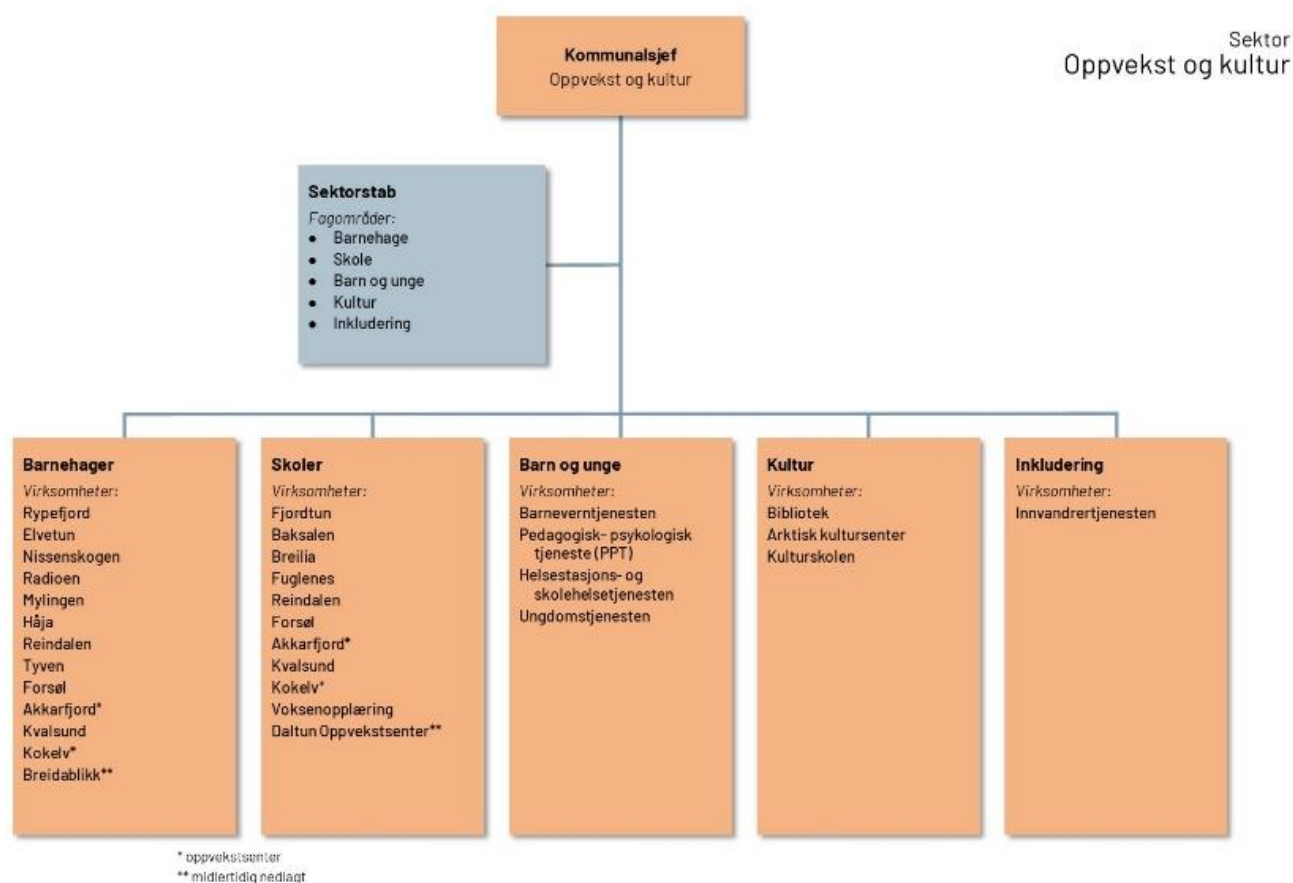
Kulturens forankring i kommunen

Kulturens plass i kommuneorganisasjonen – administrativ og politisk forankring

I forbindelse med kommunesammenslåing er den administrative strukturen i Hammerfest kommune justert med mål om økt effektivitet og samhandling. Den nye organisasjonen består av sentraladministrasjonen som ivaretar sektorovergripende funksjoner samt tre tjenesteproduserende sektorer; Oppvekst og kultur, Helse og omsorg og Teknisk drift og eiendom.

Sektor Oppvekst og kultur omfatter fem tjenesteområder; Barnehager, Skoler, Barn og unge (forebyggende tjenester), Kultur og Inkludering. Bibliotek, kulturskole og kultursenter er plassert i tjenesteområdet Kultur, mens ungdomstjenesten som har ansvar for fritidsklubber og en rekke andre kulturtiltak for barn og unge ligger i tjenesteområdet Barn og unge. Ansvar for idrett og friluftsliv er plassert i sektor Teknisk drift og eiendom.

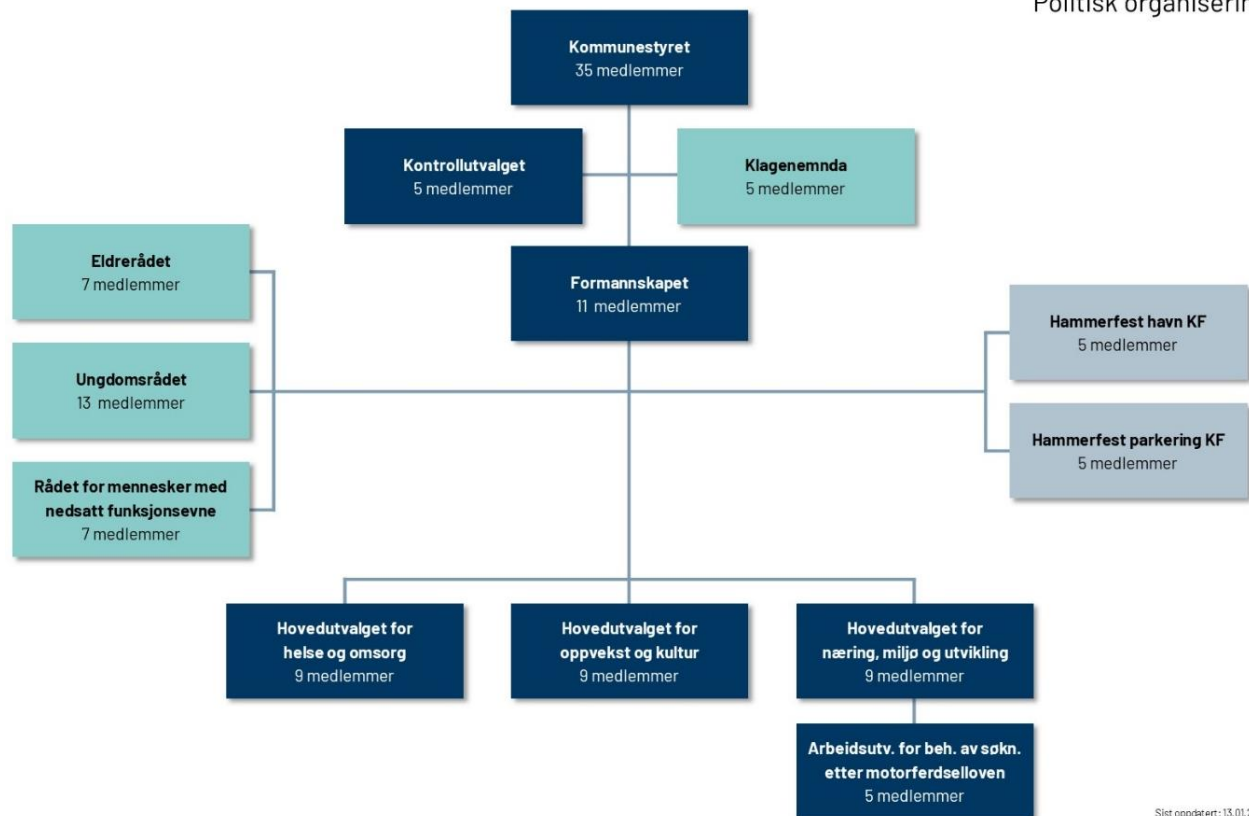
Organisasjonskartet for sektor Oppvekst og kultur:

Politisk er Hammerfest organisert etter en hovedutvalgsmode. Tre hovedutvalg gjenspeiler den administrative organiseringen med tre tjenesteproduiserende sektorer. Hovedutvalget for oppvekst og kultur behandler saker på kulturområdet.

Organisasjonskart

Politisk organisering

Sist oppdatert: 13.01.2020 14:54

Kulturens forankring i planarbeidet

Etter kommunesammenslåingen må alle kommunale planer fornyes. Dette berører også kulturområdet. Følgende plandokumenter og planarbeid omhandler kulturfeltet:

- Kommuneplanens samfunnsdel, Hammerfest 2015-2027 (ny samfunnsplan er under arbeid)
- Kommuneplanens samfunnsdel, Kvalsund 2014-2024
- Hammerfest kommunes kulturplan 2017-2022
- Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer (under arbeid, forventet fullført 2021)
- Tematisk kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2020-2027
- Forvaltningsplan for Struves meridianbue 2016-2022
- Handlingsplan for samisk språk og kultur i Kvalsund kommune 2019-2024 (skal tilpasses ny kommune)

Kommunens ambisjoner og mål på kulturområdet

Fra gjeldende samfunnsplan, tidligere Hammerfest kommune:

- Barn og unge har en god start på livet og en trygg oppvekst (delmål 2)
- Alle innbyggere er verdsatte i det mangfoldige fellesskapet (delmål 3)
- Et attraktivt bysentrum som et naturlig samlingssted for alle, med lett tilgjengelige offentlige og private tjenester (delmål 11)
- Hammerfest – et senter for næring, kultur, kunnskap og opplevelser (delmål 12)

Fra gjeldende samfunnsplan, tidligere Kvalsund kommune:

- Kvalsund kommune bør ha en bred gjennomgang av sin kulturelle forankring og identitet. Kommunen ligger i et samisk kjerneområde, og det vil være mulig også å aktivisere og synliggjøre de samiske tradisjoner som ligger i kommunen. Dette er i tråd med de regionale og nasjonale føringer for Finnmark.

Vi venter nå spent på resultatet av det pågående arbeidet med ny samfunnsplan for Hammerfest kommune og hvilke mål og ambisjoner som her vil framkomme på kulturfeltet.

Økonomisk innsats på kulturområdet

Hammerfest kommune har i 2021 budsjettert med kr 36 000 000 til kulturformål via sektor for oppvekst og kultur. Dette omfatter bibliotek med filial, kulturskole, kultursenter, kino, ungdomstjeneste, kirke og museum samt allmenn kultur. Samtidig har sektor Teknisk drift og eiendom budsjettert med 8 000 000 til park, idrett og friluftsliv og kr 8 900 000 til kulturbygg (vedlikehold og drift).

I tillegg gis det støtte til kulturnæringer og kulturaktører fra næringsavdelingen. I 2020 ble det bevilget totalt kr 2 675 000 til kulturformål fra denne avdelingen.

I 2020 var netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger på kr 6 982. Tilsvarende tall for vår kostragruppe var 2 780. Dette viser at kommunale innsatsen i form av kroner og ører til kulturformål i Hammerfest er høy, og den politiske viljen til å satse på kultur er stor.

Kulturmidlene

Hammerfest kommune gir støtte fra kulturmidlene til allment kulturarbeid, herunder sang, musikk, dans teater, kunst, husflid mm, idrett, friluftsliv og øvrige kulturformål. Det kan søkes på følgende tilskuddsordninger:

- Grunntilskudd
- Aktivitets- og prosjekttilskudd
- Tilskudd til drift, mindre investeringer i bygg og anlegg og til utstyr
- Tilskudd til voksenopplæring i organisasjonene

Organisasjoner som driver aktiviteter og samarbeidsprosjekter som retter seg mot og/eller integrerer gruppene funksjonshemmede, barn, ungdom, flyktninger/innvandrere og eldre i frivillige organisasjoner er prioritert ved tildeling av kulturmidler.

Hammerfest kommune gir fast årlig driftstilskudd til

• DanseFestival Barents	kr 400 000
• Stellaris DansTeater	kr 300 000
• Dansearena Nord	kr 866 000 (halvparten i form av husleie)
• Gamle Mårøy (fartøyvern)	kr 250 000
• Kokelv sjøsamiske museum	kr 209 000 (2020)
• Gjenreisningsmuseet	kr 2 369 000
• Grendehus i tidl Kvalsund	kr 180 000 (park, idrett og friluftsliv)
• Hammerfest Turist	kr 2 000 000 (næringsavdelingen)

Andre tiltak og prosjekter som fikk midler i 2020

• 17. maiarrangører	kr 132 000
• Ungdommens	kr 55 000 + egeninnsats
• Sommerfeber (ungdomsfestival)	kr 372 000 + egeninnsats
• Vill ungdom (ungdomsfestival)	kr 70 000 + egeninnsats
• Russerevyen	egeninnsats
• Den kulturelle skolesekken	egeninnsats
• Den kulturelle spaserstokken	kr 25 000 + egeninnsats
• Verdensarven Struves meridianbue	kr 23 000 (egenandel) + 298 000 (ekstrautgift 2020)
• Lindstrømfestivalen	kr 50 000 (næringsavdelingen)
• Hammerfestdagen	kr 375 000 (næringsavdelingen)
• Hammerfest kunstforening	kr 250 000 (næringsavdelingen)
• Samisk nasjonaldag	kr 65 000 + egeninnsats

Pågående prosjekter og planarbeid på kulturområdet

• På sporet av Arahavde, prosjekt	kr 130 000 i 2021
• Verdensarvsenter, forprosjekt	kr 300 000 i 2021
• Samisk språksenter, forprosjekt	kr 150 000 i 2021
• Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer (planlagt ferdigstilt 2021)	egeninnsats/tilskudd fra Riksantikvaren
• Buffersoneplan og konsekvensutredning for Verdensarven Struves meridianbue	egne midler og tilskudd fra Riksantikvaren

*Æ gjer mæ aldri,
gjer aldri opp
gjer mæ aldri,
mens æ e på topp*

fra Geggen Mauno; *Gjer mæ aldri*
(gjengitt med tillatelse)

Ivar Thomassen gir oss perspektiv.

Geggen Mauno viser pågangsmot og optimisme.

Midt i prosessen er vi stolte av hva vi har fått til, og stolte av tiltakene vi vil igangsette.

Her - midt i verden - gleder vi oss til å videreutvikle kulturkommunen Hammerfest.